Cevap Anahtarı ve Puanlama Yönergesi

5. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ 2. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI · Sınav 3 (Orta düzey) · Konu-soru dağılım tablosu: Senaryo 3

Soru	Öğrenme çıktısı	Beklenen cevap	Puanlama
1a	**SB.5.3.3** Mezopotamya ve Anadolu medeniyetlerinin ortak mirasa katkılarını karşılaştırabilme	Asurlular ticaret yoluyla yazıyı (çivi yazısını) Anadolu'ya getirmişlerdir; Anadolu'da yazılı tarih başlamıştır.	Yazının Anadolu'ya gelmesi **(6 p)** **Toplam: 6 p**
1b		Mezopotamya'da ortaya çıkan yazı, ticaret yoluyla Anadolu'ya ulaşmış ve Anadolu'da da kullanılmıştır (Hititler de çivi yazısını kullanmıştır). Böylece bir bölgenin buluşu diğer bölgenin gelişmesine katkı sağlamıştır.	Ticaretin etkileşimdeki rolü **(4 p)** Buluşun aktarılıp kullanıldığını açıklama **(4 p)** **Toplam: 8 p**
2a	**SB.5.4.1** Demokrasi ve cumhuriyet kavramları arasındaki ilişkiyi çözümleyebilme	Cumhuriyette ülkeyi yönetme yetkisi (egemenlik) bir kişiye ya da aileye değil, millete aittir.	Egemenliğin millete ait olması **(6 p)** **Toplam: 6 p**
2b		Seçimlerde oy kullanarak ve aday olarak; halk oylamasına katılarak. Cumhuriyet egemenliği millete verir, demokrasi ise milletin bu egemenliği kullanmasını sağlar.	İki demokratik yol **(4 p)** İlişkiyi açıklama **(4 p)** **Toplam: 8 p**
3a	**SB.5.4.1** Demokrasi ve cumhuriyet kavramları arasındaki ilişkiyi çözümleyebilme	5-A'da başkan atanmış, öğrenciler karara katılmamıştır. 5-B'de başkan seçimle belirlenmiştir. 5-B'deki yöntem demokrasiye uygundur; çünkü öğrenciler seçme ve seçilme hakkını kullanmıştır.	Karşılaştırma **(3 p)** 5-B ve gerekçe **(4 p)** **Toplam: 7 p**
3b		Yönetici seçimle belirlenir; belirli bir süre (bir dönem) için görev yapar; kararlarda halkın (sınıfın) görüşü alınır.	Her uygun benzerlik (2 × 4 p) **(8 p)** **Toplam: 8 p**
4a	**SB.5.4.2** Toplum düzenine etkisi bakımından etkin vatandaş olmanın önemine yönelik çıkarımda bulunabilme	Ali, bilgiyi resmî kaynaktan doğrulamış ve yanlış bilginin yayılmasını önlemiştir; bu, sorumlu ve etkin bir vatandaş davranışıdır.	Doğrulama davranışını belirtme **(3 p)** Yanlış bilginin yayılmasını önlemeyi belirtme **(3 p)** **Toplam: 6 p**
4b		Birçok öğrenci okula gelmeyebilir, aileler yanlış plan yapar; insanlar doğru bilgiye güvenemez hâle gelir ve karışıklık çıkar.	Somut bir olumsuz sonuç **(4 p)** Toplum düzeniyle ilişkilendirme **(4 p)** **Toplam: 8 p**

Soru	Öğrenme çıktısı	Beklenen cevap	Puanlama
5a	**SB.5.4.2** Toplum düzenine etkisi bakımından etkin vatandaş olmanın önemine yönelik çıkarımda bulunabilme	Doğru bir düşünce değildir. Seçim sonuçları tek tek oyların toplamıyla belirlenir. Herkes böyle düşünürse çok az kişi oy kullanır ve seçilenler halkın çoğunluğunun isteğini yansıtmaz.	Düşüncenin yanlış olduğunu belirtme **(3 p)** Oyların toplamı / katılım gerekçesi **(5 p)** **Toplam: 8 p**
5b		Oy kullanan vatandaşlar yönetime katılır; seçilenler halkın isteğini yansıtır, kararlar toplumca benimsenir ve düzen güçlenir.	Uygun çıkarım **(6 p)** **Toplam: 6 p**
6a	**SB.5.4.3** Temel insan hak ve sorumluluklarının önemini sorgulayabilme	Oyun oynama ve dinlenme hakkı	Oyun ve dinlenme hakkı **(5 p)** **Toplam: 5 p**
6b		Aile Deniz'in eğitimini önemsemektedir, ancak oyun ve dinlenme de çocuğun sağlığı ve gelişimi için gereklidir. Dinlenemeyen çocuk yorulur, öğrendiklerini de daha zor kavrar. Öneri: Ders çalışma ve oyun saatleri birlikte planlanabilir.	İki tarafı karşılaştırma **(3 p)** Hakkın önemini gerekçelendirme **(4 p)** Dengeli öneri **(3 p)** **Toplam: 10 p**
7a	**SB.5.4.3** Temel insan hak ve sorumluluklarının önemini sorgulayabilme	Özel hayatın gizliliği hakkı (kişisel bilgilerinin / görüntüsünün izinsiz paylaşılmaması)	Özel hayatın gizliliği **(5 p)** **Toplam: 5 p**
7b		Herkesin hakkı başkalarının haklarının başladığı yerde sona erer. Selin'in paylaşma isteği, Mert'in özel hayatının gizliliği hakkını çiğneyemez. Bu yüzden izin almadan başkasının görüntüsünü paylaşmak doğru değildir.	Düşüncenin doğru olmadığını belirtme **(3 p)** Hakların sınırı ilkesine dayalı sorgulama **(6 p)** **Toplam: 9 p**

Açık uçlu sorularda farklı ama doğru gerekçelere de puan verilir. Kısmi puan ölçütleri öğretmenin değerlendirmesine yol gösterir.